

До 55-річчя кафедри загальної економічної теорії. Наука

#30 от 29.12.2005

55 років тому в ХПІ була створена кафедра політичної економії, біля джерел створення якої стояв відомий радянський економіст, академік АН СРСР А.М. Румянцев. У подальшому завідувачами кафедри були доцент І.В. Фолішевський, професор А.А. Євдокимов, доцент П.Г. Федченко, професор П.Х. Кучерявенко, професор М.М. Гуревичов. Нині – це кафедра загальної економічної теорії і з 2002 р. її очолює д. е. н., професор С.І. Архієреєв.

Досягненням колективу за минулі роки і заслугою її керівництва є те, що кафедра стала своєрідною кузницею висококваліфікованих кадрів в області економічної науки. У 1962 р. була відкрита при кафедрі аспірантура, трохи пізніше - докторантура. Тут було підготовлено 4 доктори наук і більш як 50 кандидатів наук, доцентів. Із них 15 очолили кафедри в інших вузах міста. Зараз на кафедрі працюють 2 професори, 11 доцентів, 4 старших викладачі, 3 асистенти, при цьому 70 % викладачів мають учений ступінь кандидата економічних наук.

Наука

У минулі десятиліття комплексна тематика наукової праці кафедри охоплювала різні проблеми: дослідження розвитку продуктивних сил суспільства, стимулювання росту продуктивності праці, удосконалення господарського механізму суспільства й інституціональних факторів становлення ринкової економіки України.

За 55-річний період існування кафедри її співробітниками за підсумками дисертаційних досліджень було опубліковано 9 індивідуальних монографій, 70 брошур, 900 наукових статей, сотні методичних розробок, десятки навчальних посібників і текстів лекцій. Троє завідувачів кафедри (А.А. Євдокимов у 1965 р., П.Х. Кучерявенко у 1972 р., М.М. Гуревичов у 1994 р.) успішно захистили докторські дисертації.

Курс на проведення економічних реформ і перебудову всієї системи економічних відносин, взятий Україною в 90-і роки, потребував від вчених-економістів осмислення і наукового дослідження цих процесів. Розробка в цей період комплексної наукової теми «Взаємозв'язок економічних і соціальних факторів виробництва в умовах його інтенсифікації» реалізувалася в підготовці колективної монографії «Економічна реформа» (під ред. професора П.Х. Кучерявенка), у наукових публікаціях, присвячених проблемам становлення ринкової економіки.

Також у 1993 р. М.М. Гуревичовим були опубліковані монографії: «Государственное регулирование экономики (Эволюция форм и моделей)» і «Государственное регулирование в условиях рыночной экономики» і захищена дисертація на здобуття вченого ступеня доктора економічних наук на тему: «Государственное регулирование в условиях рыночной экономики» (1994 р.), а в 1997 р. опублікована монографія П.Х. Кучерявенка і Я.А. Максименка «Разгосударствление собственности в переходной экономике Украины».

У сфері сучасних наукових інтересів колективу знаходяться проблеми розвитку економіки України, застосування макроекономічних теорій в економічній політиці, активно розвивається новий науковий напрямок – теорія трансакційних витрат у трансформаційній економіці. 3

1996 р. розробляється комплексна наукова тема «Ринкові й інституціональні фактори функціонування економіки України», аналізується процес формування системоутворюючих факторів у трансформаційний період, досліджуються питання економічного моделювання в перехідній економіці, а також соціально-економічні процеси, як загальні для України, так і специфічні для Харківського регіону. Розробляється також науково-дослідна тема «Дослідження інституціональних аспектів корупції і розробка заходів її попередження».

З 2002 р. на кафедрі 2 доктори економічних наук: завідувач кафедри, професор С.І. Архієреїв формує нову наукову школу з трансакційних витрат у трансформаційній економіці, у рамках якої працюють і аспіранти кафедри, випускниці економічного факультету НТУ «ХПІ» Н. Волосникова і Т. Дяченко; професор О.В. Носова досліджує процеси залучення іноземних інвестицій в економіку України.